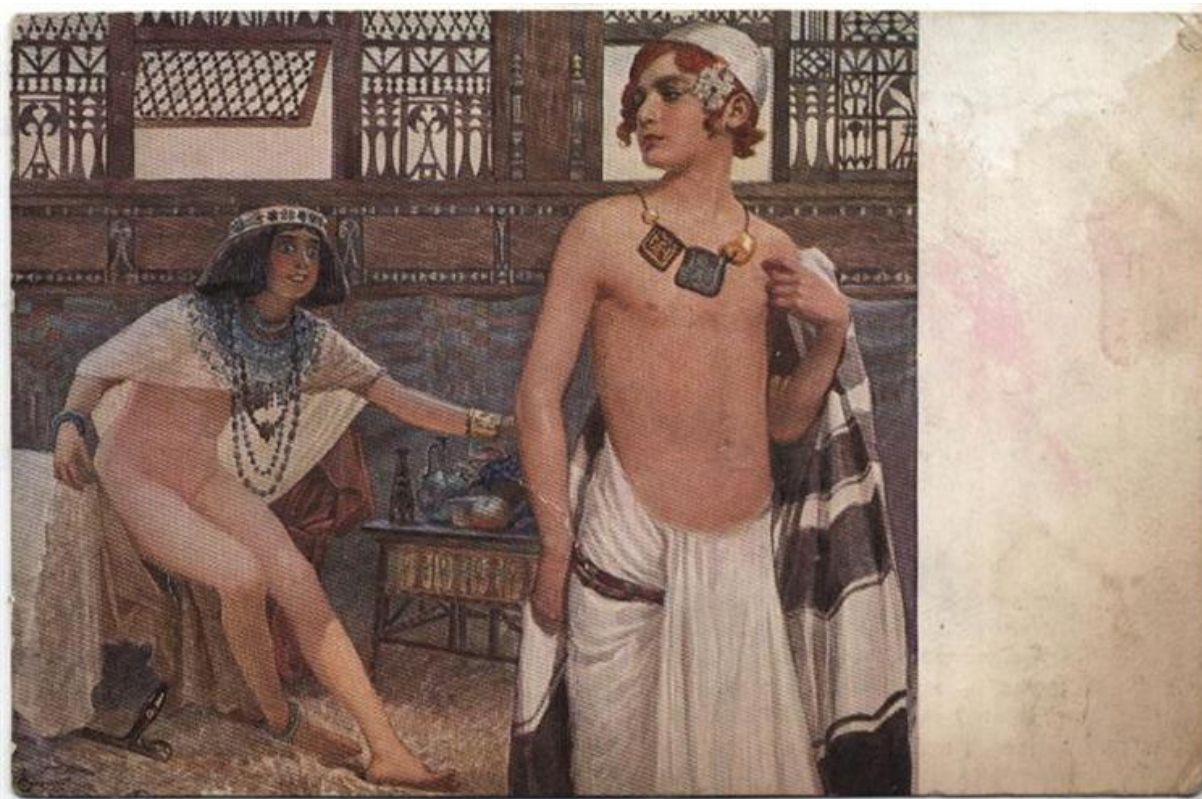

Remonstrantse Gemeente Rotterdam

24/26 juli 2020

Sergey Solomko (1867-1928)
Jozef en de vrouw van Potifar

Voorganger: dr. Tjaard Barnard
Organist: Jos van der Kooy

Thema: Anders dan anderen

Inleidende orgelspel

Uit Acht kleine Präludien und Fugen, toegeschreven aan Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Präludium und Fuge VI in g
Präludium und Fuge III in e

Welkom door lid van de kerkenraad, aansteken van de kaars

Lied 283 1 en 4 In de veelheid van geluiden

In de veelheid van geluiden
In het stromen van de tijd,
Zoeken wij het zachte suizen
Van het woord, dat ons verblijdt.

Laat uw dauw van vrede dalen
in de voren van de tijd.
Vat ons samen in de stralen
Van uw goedertierenheid.

Votum en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
Die hemel en aarde gemaakt heeft
Die trouw houdt tot in eeuwigheid
En die niet loslaat het werk van uw handen.

Genade zij u en vrede
Van God onze Vader
En van Jezus Christus, de Heer.
Amen.

Antwoordlied Tot U, Heer, is ons hart gericht

Inleidende bijbellezing: Psalm 80

²Hoor ons, herder van Israël,
die Jozef leidt als een kudde.
U die troont op de cherubs, verschijn in luister
³aan Efraïm, Benjamin en Manasse.

Laat uw kracht ontwaken,
kom, en red ons.

[...]

¹⁸Leg uw hand op uw beschermeling,
het mensenkind dat u hebt grootgebracht.

¹⁹Dan zullen wij niet van u wijken.

Laat ons leven, en wij roepen uw naam:

²⁰HEER, God van de hemelse machten, keer ons lot ten goede,
toon uw lichtend gelaat en wij zijn gered.

Verootmoediging

Eeuwige God,

Daar komen wij samen. In uw huis. Zoekende mensen. Mensen die allemaal verschillend zijn.

We komen hier, ieder met onze eigen vragen. We zoeken naar iets: naar herkenning, naar inspiratie, naar warmte, naar liefde.

We komen hier samen, omdat het verhaal, uw verhaal ons samenbrengt. Al die generaties voor ons zochten u en vonden soms antwoorden. Wisten zich, al was het soms maar even, gedragen. Konden de moeilijkheden van het leven aan. Vonden inspiratie. Gaven inspiratie door.

Geef het ook ons, om uw verhaal mee op te nemen in ons leven. Om ons erdoor te laten inspireren. Om eruit te leven. Om het ook door te geven.

Uw liefde, uw warmte, ze hebben mensen gedragen. Blijf ook ons dragen. Door heel ons leven heen.

Amen.

Improvisatie Psalm 80

Lezing Genesis 37

37¹⁻²Nu volgt het verhaal over Jakob en zijn familie. Jakob was gaan wonen in het land Kanaän, net als zijn vader. Zijn zoon Jozef was zeventien jaar. Hij hielp vaak zijn broers als ze op de schapen en de geiten pasten. Jozef was een zoon van Rachel, en zijn broers waren zonen van Jakobs vrouwen Bilha en Zilpa. Als er slechte dingen over de broers gezegd werden, vertelde Jozef dat steeds door aan hun vader. ³Jozef was geboren toen Jakob al oud was. Daarom hield Jakob meer van hem dan van zijn andere zonen. Hij maakte voor hem een prachtige jas met allerlei mooie kleuren. ⁴De broers merkten wel dat hun vader het meest van Jozef hield. Daarom hadden ze een hekel aan Jozef. Ze praatten nooit met hem.

⁵Op een keer had Jozef gedroomd. Hij vertelde de droom aan zijn broers. Toen kregen ze een nog grotere hekel aan hem. ⁶Want Jozef zei: ‘Moet je horen wat ik gedroomd heb. ⁷We waren op het land aan het werk. We bonden het gemaaide koren bij elkaar in bossen. Opeens ging mijn bos koren rechtop staan. Toen kwamen jullie bossen koren om mij heen staan en ze maakten een diepe buiging voor mijn bos koren.’ ⁸De broers zeiden tegen Jozef: ‘Denk jij soms dat je koning wordt? Dat je over ons kunt regeren?’ Toen hij over die droom vertelde, kregen ze een nog veel grotere hekel aan hem.

⁹Later kreeg Jozef weer een droom. Hij vertelde ook die droom aan zijn broers: ‘Ik droomde dat de zon, de maan en elf sterren een diepe buiging voor mij maakten.’ ¹⁰Jozef vertelde die droom ook aan zijn vader. Maar die zei boos: ‘Wat is dat voor een droom! Je denkt toch niet dat je moeder, je broers en ik voor jou zullen buigen?’ ¹¹Jozefs broers waren jaloers op hem. Zijn vader dacht nog vaak aan die dromen.

¹²Op een keer waren de broers van Jozef met de schapen en de geiten naar de stad Sichem gegaan. ¹³⁻¹⁴Toen zei Jakob tegen Jozef: ‘Je broers zijn met de kudde naar Sichem. Ga eens naar hen toe en vraag hoe het met hen gaat. Kijk ook of het goed gaat met de dieren. En kom dat dan aan mij vertellen.’ Jozef zei: ‘Dat is goed.’ Jozef ging vanuit het dal bij Hebron naar Sichem. ¹⁵Daar kwam hij in het veld een man tegen, die vroeg: ‘Wie zoek je?’ ¹⁶‘Ik zoek mijn broers,’ zei Jozef. ‘Hebt u ze misschien ergens gezien, met hun kudde?’ ¹⁷De man zei: ‘Ze zijn hier alweer weg. Ze zeiden dat ze naar de stad Dotan gingen.’ Toen ging Jozef ook naar Dotan, en daar vond hij zijn broers.

¹⁸De broers zagen Jozef al in de verte aankomen. Voordat hij bij hen was, bedachten ze een plan om hem te doden. ¹⁹Ze zeiden tegen elkaar: ‘Kijk, daar heb je die dromer! ²⁰Kom, laten we hem vermoorden en in een put gooien. Dan zeggen we dat hij opgegeten is door een roofdier. Dan zullen we wel eens zien of zijn dromen uitkomen!’ ²¹⁻²²Toen Ruben dat hoorde, zei hij: ‘Nee, laten we hem niet doodslaan. Een moord is niet nodig. Gooi hem in één van de putten hier in de woestijn, maar vermoord hem niet.’ Ruben was van plan om Jozef te redden en om hem terug te brengen naar zijn vader. ²³⁻²⁴Toen Jozef bij zijn broers kwam, grepen ze hem vast. Ze trokken zijn mooie gekleurde jas uit en ze gooiden hem in een put. Het was een waterput, maar er stond geen water in. ²⁵Daarna gingen ze zitten eten.

Opeens zagen de broers een groep mannen aankomen. Het waren handelaars. Ze kwamen uit Gilead en ze waren op weg naar Egypte. Ze hadden kamelen bij zich met dure kruiden en geurige olie. ²⁶Toen zei Juda tegen zijn broers: ‘We kunnen Jozef wel vermoorden en alle sporen laten verdwijnen, maar wat hebben we daaraan?’ ²⁷We kunnen hem beter verkopen aan die handelaars. Dan hoeven we hem niet te doden. Hij is toch onze eigen broer.’ De broers waren het met Juda eens. ²⁸En toen de handelaars met de kamelen voorbijkwamen, trokken de broers Jozef uit de put. Ze verkochten hem voor 20 zilverstukken. De handelaars namen Jozef mee naar Egypte. ²⁹Toen Ruben later weer bij de put kwam, zag hij dat Jozef er niet meer was. Van verdriet scheurde hij zijn kleren. ³⁰Hij liep naar zijn broers en riep: ‘De jongen is weg! Wat nu? Wat moet ik doen?’

³¹De broers pakten Jozefs gekleurde jas. Ze slachtten een bokje en haalden de jas door het bloed van het bokje. ³²Daarna brachten ze de jas naar hun vader. Ze zeiden: ‘Kijk eens wat we gevonden hebben. Is dit niet de jas van Jozef?’ ³³Jakob keek goed en riep toen: ‘Ja, het is de jas van Jozef! Hij is vast en zeker opgegeten door een roofdier. Hij is dood, Jozef is dood!’ ³⁴Van verdriet scheurde Jakob zijn kleren. Hij deed rouwkleren aan en hij rouwde om zijn zoon, dagenlang. ³⁵Al zijn zonen en dochters probeerden hem te troosten, maar Jakob wilde niet getroost worden. Hij zei: ‘Ik blijf verdrietig totdat ik Jozef terugzie in het land van de dood.’ Zo veel verdriet had Jakob om zijn zoon. ³⁶De handelaars brachten Jozef naar Egypte. Daar verkochten ze hem aan Potifar. Die had de leiding over de lijfwacht van de farao.

Lied 166b, Jozef zoekt zijn grote broers

Jozef zoekt zijn grote broers, alle tien zijn ze jaloers,
op zijn jas en op zijn dromen, als ze Jozef aan zien komen,
wordt zijn mantel afgerukt. Diep zit Jozef in de put.

Met een slavenkaravaan moet hij naar Egypte gaan.
Alle dromen zijn vergeten, heel veel kwaad wordt hem verweten.
Jozef die onschuldig is komt in de gevangenis.

Bijbellezing Genesis 39: 1-20

³⁹¹Jozef was naar Egypte gebracht. Daar hadden de handelaars hem verkocht aan een Egyptenaar die Potifar heette. Potifar had de leiding over de lijfwacht van de farao. ²De Heer hielp Jozef, zodat het goed met hem ging. Hij mocht in het huis van Potifar werken.

³Potifar begreep dat de Heer Jozef hielp. Want alles wat Jozef deed, ging goed. ⁴Daarom had hij vertrouwen in Jozef. Jozef werd zijn persoonlijke dienaar. Potifar gaf hem ook de leiding over alles wat er in zijn huis gebeurde. Jozef zorgde voor al zijn bezittingen.

⁵Vanaf die tijd ging het goed met al het bezit van Potifar, in zijn huis en op het land. Daar zorgde de Heer voor, omdat Jozef bij Potifar in dienst was. ⁶Potifar liet alles aan Jozef over. Hij bepaalde zelf alleen nog maar wat hij elke dag wilde eten. Verder hoefde hij nergens meer aan te denken.

Jozef was heel knap en hij zag er goed uit. ⁷De vrouw van Potifar wilde met Jozef naar bed. Ze zei: ‘Kom bij me liggen.’

⁸Maar Jozef wilde niet. Hij zei tegen haar: ‘Mijn meester bemoeit zich hier in huis nergens mee. Hij laat mij overal voor zorgen. ⁹Er is hier niemand die zo belangrijk is als ik. Alles heeft mijn meester mij gegeven. Behalve u, want u bent zijn vrouw. Wat u vraagt, kan ik niet doen. Want dan zou ik iets doen wat God verschrikkelijk vindt.’

¹⁰Elke dag vroeg ze weer of Jozef met haar naar bed wilde. Maar hij deed het niet.

¹¹Op een dag was Jozef in huis aan het werk. Er was verder niemand. ¹²Toen pakte de vrouw van Potifar Jozef bij zijn kleren en zei: ‘Kom hier, kom bij me liggen!’ Maar Jozef rukte zich los en vluchtte naar buiten. Zijn jas bleef achter bij de vrouw van Potifar.

¹³De vrouw zag dat Jozef zijn jas had laten liggen, en ze begreep dat hij gevlucht was. ¹⁴Ze riep haar dienaren en zei: ‘Mijn man heeft die Hebreër in huis gehaald. En kijk nou hoe die ons beledigt! Hij kwam bij me en wilde met me naar bed! Maar ik begon hard te roepen. ¹⁵Toen liet hij zijn jas liggen en vluchtte naar buiten.’

¹⁶Ze liet de jas van Jozef naast zich liggen totdat haar man thuiskwam. ¹⁷Toen vertelde ze hem hetzelfde verhaal: ‘Die Hebreeuwse slaaf van je is bij mij geweest. Hij heeft me beledigd. Hij wilde met me naar bed!’ ¹⁸Maar ik begon hard te roepen. Toen liet hij zijn jas liggen en vluchtte naar buiten.’

¹⁹Toen Potifar het verhaal van zijn vrouw hoorde, werd hij woedend. ²⁰Hij liet Jozef oppakken en naar de gevangenis van de farao brengen.

Lied 166b, Jozef zoekt zijn grote broers

Lange jaren gaan voorbij, maar de Heer is hem nabij.
Nieuwe dromen worden wakker door de schenker en de bakker.
Maar de schenker, hij vergeet al wat Jozef voor hem deed.

Farao, hoog op zijn troon, droomt een wonderlijke droom.
Daarom laat hij Jozef komen en dan worden alle dromen
van de koe en korenaar en de maan en sterren waar.

God heeft alles omgekeerd, Jozef wordt als vorst vereerd
en het kwade valt in duigen en de broers ze moeten buigen.
Zo houdt God door Jozefs hand 't volk van Israël in stand.

Preek

Zoals u zult begrijpen, beste mensen, zijn er heel veel verschillende manieren waarop je een tekst en dus ook een bijbeltekst kunt benaderen. De meest klassieke is je af te vragen wat de oorspronkelijke schrijver voor zijn oorspronkelijke lezers bedoeld heeft. Daar kom je natuurlijk nooit helemaal uit, het is tenslotte heel lang geleden geschreven in een context die je niet kent, maar het is toch de moeite waard. Het suggereert tenminste een zekere objectiviteit. Al zul je die nooit halen. Een compleet andere benadering is je eigenlijk alleen af te vragen wat die tekst jou, op het moment waarop je nu staat, in je eigen context, wat die tekst, jou nu doet. Misschien is dat wel wat we in alle eerlijkheid het meest doen. Teksten die maar een beetje ingewikkeld zijn, komen dan gauw op afstand te staan. We hebben bijvoorbeeld geen enkele zin om eens na te denken over wat Paulus nu echt zegt. We vinden het een zwaarmaker en we geloven het wel. En ook als we een tekst horen als: oog om oog en tand om tand, valt vooral de gruwelijkheid op en leggen we de woorden terzijde. Al beseffen we dan niet, dat deze woorden, toen ze geschreven waren, vooral een matiging van de wraak waren, dus al een hele stap naar een wat aardiger samenleving brachten.

Een benadering die vooral in maatschappelijk onderdrukte groepen gekozen is, laten we zeggen in allerlei vormen van bevrijdingstheologie, is een lezing met een zekere achterdocht. Wat staat er nu echt? Of: als dit er staat, dan moet dat toch wel iets betekenen. Bevrijdingstheologie gaat om een benadering vanuit het perspectief van een achtergestelde maatschappelijke groep: bijvoorbeeld de armen in Latijns Amerika, maar dichterbij ook armen in het algemeen. Het kan ook om concrete groepen gaan als vrouwen of homo's. Al deze groepen staan niet vanzelfsprekend centraal in de bijbelverhalen, daar die toch vaak door de overheersende groepen geschreven zijn. Wie echter soms wat dieper kijkt, zal een achtergrond kunnen veronderstellen die wel degelijk ruimte geeft.

Wanneer in de lofliederen van Maria en Zacharias scherpe dingen wordt gezegd over de heersers, mag je veronderstellen dat de schrijver geloofde dat de God van Israël een steun en een toevlucht wil zijn voor de armen. Wanneer kerken het ambt niet willen openstellen voor vrouwen, is het opvallend dat in de brieven in het Nieuwe Testament wel degelijk vrouwelijke diakenen voorkomen. In ouderwetse vertalingen werden die vaak als dienaressen weg vertaald, maar dat klopt gewoonweg niet. Als Paulus moppert dat vrouwen moeten zwijgen in het midden van de gemeente, heeft dat natuurlijk alleen maar zin als vrouwen in die tijd wel degelijk het woord konden voeren. Als in Genesis 38 Tamar de hoer speelt en zo Juda wijst

op zijn plichten – leest u het verhaal vanavond nog eens na – laat het zien, dat de schrijver wel degelijk voor de rechten van vrouwen opkwam.

Op een aantal plaatsen in de bijbel worden hele onaardige dingen over homoseksualiteit gezegd. Je kunt je afvragen, of daar hetzelfde mee bedoeld wordt als de relaties waar wij naar kijken. Maar toch. Echt leuk is het niet. Tegelijkertijd vind je wel op verschillende plaatsen dingen die, voor mensen met misschien een dirty mind, iets te denken geven. Wat betekent het, wanneer David rouwt om de dood van Jonathan en zegt dat zijn liefde voor Jonathan wonderbaarlijker was, dan zijn liefde voor vrouwen? Wat betekent het, wanneer Ruth zegt aan haar schoonmoeder Naömi vast te willen houden, als ze dat doet met dezelfde woorden die in het scheppingsverhaal worden gebruikt over hoe man en vrouw elkaar zullen vasthouden en daarom hun ouders zullen verlaten? Een prachtige plaats is natuurlijk ook het Johannes Evangelie waar wordt gesproken over de discipel die Jezus liefhad. Misschien jammer voor Maria Magdalena, die ook wel eens een mooie relatie met Jezus toegeschreven krijgt, maar het geeft toch te denken.

Grappig is hoe dit soort zaken soms in eens duidelijk kan worden. Je kunt verhalen al bijna 50 jaar horen – zoals in mijn geval – en dan opeens kan er kwartje vallen, doordat iemand de nadruk legt op een klein detail dat je niet eerder was opgevallen.

Ik had die ervaring toen ik recentelijk een leuke verhalenbundel las van Rudolf Geel. Geheel terzijde komt hij opeens te spreken over Jozef en zijn broers, waarbij hij die broers neerzet als de eerste potenrammers! En laat ik eerlijk zijn: toen vielen er puzzelstukjes bij mij op zijn plaats, of beter gezegd, de schellen van de ogen:

Jozef die zich heel anders voelt dan zijn broers.

Jozef die een prachtige, veelvorige rok, een mooi gekleurd, gewaad krijgt van zijn vader.

Zijn vader die extra beschermend is naar Jozef, wellicht omdat hij begrijpt dat hij anders is.

Jozef als mooie jongen en als huisknecht van Potifar, die wel heel veel vertrouwen in hem heeft.

Jozef die verleid wordt door de vrouw van Potifar, maar daar niet op ingaat. Hij kan natuurlijk heel netjes geweest zijn, maar een andere verklaring is ook niet uitgesloten. Het verklaart misschien ook wel waarom mevrouw Potifar van hem af wou.

Grappig is dus dat zo'n kleine suggestie, direct de vraag oproept: hoe zit het nu. En leidt dat nu tot een heel andere betekenis van het verhaal?

Vandaar dat ik vandaag eens wat dieper wil duiken in het verhaal van Jozef.

Het verhaal van Jozef is een van de eerste die ik uitgebreid te horen kreeg op zondagschool en op de christelijke lagere school. Het was de held bij uitstek uit het Oude Testament, een beetje een vreemde jongen. Over het paard getild door zijn vader, gepest door zijn broers. Een dromer, die maar gekke dingen droomde. Over hoe zijn ouders en zijn broers zich voor hem zouden neerbuigen. Iemand met voorliefde voor gekke kleren. De veelvorige rok, het gewaad met de mooie kleurtjes. De jonge broer die door de oudere broers niet serieus werd genomen. De jongen die minder ruw was. Eigenlijk ook een vervelende vent: klikken over zijn oudere broers bij zijn vader. Wat moet je daarmee.

Als hij op weg gaat naar zijn broers, wordt hij op een gekke manier aangeduid. Er wordt het Hebreeuwse woord voor jongen gebruikt. En dat terwijl hij al 17 is. Ruim volwassen naar de

joodse wet. Dit viel de oude joodse schrijvers op. De Midrasj schrijft over hem als een jongen die zijn ogen kleurt, zijn haar krult en op hoge hakken loopt.

We hoorden hoe de broers het helemaal hadden gehad met deze jongen. Hij sloot duidelijk niet bij ze aan en ze willen van hem af. Het lijkt zomaar een gevalletje potenrammen.

Moord en doodslag was het minste. Ze wilden van hun broer af en leerden hem in elk geval een lesje. In de put met die jongen. Later won de handelsgeest het. Beter verkopen: dan hadden ze er nog wat aan. Zo gezegd, zo gedaan. Jozef op weg naar Egypte.

In Egypte, u kent het verhaal, ging het hem goed. Hoog geklommen in het huis van Potifar. Potifar, zo lijkt het, heeft hem voor zichzelf gekocht. Duidelijk wordt verteld dat hij een mooie jongen is. De Talmoed vertelt dat Potifar hem voor zichzelf koopt, maar dat God hem beschermt, door de aartsengel Gabriël te sturen, die Potifar castreert.

Het gaat goed met Jozef totdat de vrouw van Potifar een oogje op hem krijgt. Hij wil echter niet wat zij wil en hij belandt in de gevangenis op de beschuldiging dat hij haar wilde verkrachten. Let even op het plaatje op de voorkant van de liturgie. Jozef wordt afgebeeld als iemand die er echt geen zin in heeft.

Daar heeft hij weer wat met dromen. De bakker en de schenker, beschuldigd van staatsgevaarlijke zaken. Beiden worden verhoogd, zegt de Hebreeuwse tekst. De schenker kreeg zijn plek terug, de bakker werd verhoogd aan de galg. Maar Jozef zat nog steeds in de put die gevangenis heette. Toen de farao droomde over die zeven vette en magere jaren kon hij vrijkomen. Sterker nog: hij werd onderkoning van Egypte. De ouderwetse vorm van 'van krantenjongen tot miljonair'. En in die rol mag hij zijn niet alleen Egypte, maar ook zijn familie redden van de hongersnood. Hij kon zelfs zijn broers nog een lesje leren. Eind goed al goed...

Eigenlijk is het best opvallend, dat deze bijzondere jongen, zo'n grote rol kon krijgen in het verhaal van Israël. Na drie generaties aartsvader, Abraham, Isaäk en Jakob, is hij de belangrijkste van de vierde generatie geworden. Hij wordt onderkoning in Egypte. Hij redt niet alleen de Egyptenaren van de hongersnood, maar ook de omliggende volkeren, waaronder zijn familie.

En dat door iemand die zo nadrukkelijk als anders wordt geschetst. Natuurlijk: wij weten niet of Jozef ooit heeft geleefd. Voor deze oergeschiedenis zijn geen buiten bijbelse bewijzen. En als hij geleefd heeft, zijn de bronnen te weinig om hem nadrukkelijk uit de kast te laten komen. Maar ook als hij niet geleefd heeft en vooral een romanfiguur is van de bijbelse schrijver, blijft het opvallend dat hij zo'n apart figuur is. Is hij homo of niet? We weten het niet.

Maar misschien is het in een tijd waarin vooral door gelovigen, binnen het christendom en daarbuiten, zo moeilijk wordt gedaan over elke seksuele geaardheid anders dan de voluit heteroseksuele, wel goed om te constateren, dat de bijbelschrijvers geen moeite hebben met iemand die niet zo gemakkelijk in hokjes in te delen valt.

Sterker nog: het bijbelse verhaal veronderstelt dat God nadrukkelijk gebruik maakt van deze Jozef. Hij wordt niet alleen ondersteund, hij wordt geïnspireerd en hij krijgt de gaven van een ziener, doordat hij dromen kan uitleggen. Toch altijd een soort goddelijke gave.

Jozef wordt geschetst als een mens, door wiens optreden, God reddend optreedt in tijden van hongersnood. Latere christenen herkenden in Jozef de voorafschaduw van Jezus. Jozef redde het volk. Zijn grote opvolger Jezus zou de wereld redden. Jozef werd verkocht, Jezus werd verkocht. Jozef werd als dood achtergelaten en stond op. Dat gold ook voor Jezus. Jozef werd door God gered uit de handen van kwaadwilligen, Jezus werd dat ook op Paasmorgen.

En dit alles dus met iemand die niet in gemakkelijke hokjes past. Die anders is dan de meeste mensen.

Wellicht is dat de boodschap van vandaag: laat het hokjesdenken eens zitten. Kijk eens wat ruimer. De bijbelschrijver deden het al. De bijbelschrijvers dachten dat God dat ook deed. Nu wij nog!

Amen.

Orgelspel

Uit Acht kleine Präludien und Fugen, toegeschreven aan Johann Sebastian Bach
Präludium und Fuge V in G

Herdenking overleden gemeentelid

Gemeente, ik moet u vertellen dat afgelopen dinsdag is overleden mevrouw Gerarda Teuntje de Bruin. Gerdie is 66 jaar geworden. Ze was lid van de gemeente. In de jaren tachtig heeft zij nog op ons kerkkantoor gewerkt. Later werkte zij als godsdienstlerares op diverse lagere school.

Een tekst die haar zeer veel zei, was Psalm 51: 12

God, schep in mij een zuiver hart, vernieuw mijn geest, maak hem standvastig.

Mag ik u vragen om op te staan om haar in stilte te gedenken.

Voorbeden

Eeuwige God,

Hier zijn wij. Allemaal verschillende mensen. U hebt vreemde kostgangers. En ook wij zijn dat. Wie van ons zou zeggen, dat hij een normaal mens is?

En toch: allemaal horen we bij u. En horen we als uw gemeente bij elkaar.

Geef het ons, dat wij elkaar vasthouden. Dat wij ons niet laten afleiden door geslacht, leeftijd, kleur of geaardheid. Wij zijn mensen, door u geschapen, geroepen om u en elkaar te dienen.

Inspireer ons telkens opnieuw om uw handen in deze wereld te zijn. Om te leven, niet alleen voor onszelf, maar ook voor alle andere schepselen die u om ons heen gegeven hebt. Help ons om er voor hen te zijn. Om hen te dragen en te ondersteunen.

Maak dat wij mensen elkaar dragen als het leven tegen zit. Als we ons zorgen maken of bang zijn. Als we ziek zijn of de mensen om ons heen. Als we onze krachten voelen afnemen. Als we rouwen om wie ons ontvallen zijn. Als ons geheugen ons in de steek laat. Help ons elkaar vast te houden, in het vertrouwen dat u ons daartoe inspireert. En houd ook u ons vast, wanneer wij mensen het laten afweten. U wijst geen mens af. U wilt met ons zijn. Door alles heen.

In stilte willen we u bidden. We spreken woorden, namen en gedachten uit. We richten ons op u, die ons al gehoord hebt, nog voor wij aan het woord kwamen. Wees met ons, o God, als we u bidden in de stilte.

Stil gebed (tijdens het stil gebed speelt Jos 3x lied 900 Nada te turbe)

Onze Vader

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd.
Uw Koninkrijk kome,
Uw wil geschiede,
Op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Lied 474 (LvdK 1973) God roept ons broeders tot de daad

1 God roept ons, broeders, tot de daad;
zijn werk wacht, treedt dan aan
en weest gereed om elke weg,
die Hij u wijst, te gaan.
Wij weten dat, wat komen mag,
toch hij slechts wint die waagt,
en wie zich zelve geven wil
door 't donker vlammen draagt.

2 God roept, en in Hem is de kracht,
die onze zwakheid staalt.
Dit is de vreugd, dat Hij het doel
en onze vaart bepaalt.
Dat Hij ons over grenzen heen
laat zien het groot gezicht
van aller mensen broederschap
in 't ene, godlijk licht.

3 God roept, en wat de mensen scheidt
dat zij geen scheiding meer;
zijn liefde houd' ons allen saam
en samen met de Heer.
Want wat er in de wereld woed',
toch is het God die wint
en in een elk die Hem behoort
het nieuwe rijk begint.

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap,
Haar taak in deze wereld, met haar noden.
En gaan wij dan van hier naar ons huis en onze levensopdracht,
Onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen.

Lied 978: 4 Laat dan mijn hart U toebehoren

Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan
met open ogen, open oren
om al uw tekens te verstaan.
Dan is het aardse leven goed,
omdat de hemel mij begroet.

Orgelspel

Uit Acht kleine Präludien und Fugen, toegeschreven aan Johann Sebastian Bach
Präludium und Fuge VIII in Bes

Wie wil bijdragen aan de collecte, kan dat overmaken naar: Remonstrantse Gemeente
Rotterdam NL23 INGB 0000 1707 14 Uw bijdrage wordt half half verdeeld over de
Remonstrantse Gemeente Rotterdam en de diaconie van de gemeente (de maatschappelijke
poot van het kerk zijn).